

OBSAH

VÝVOJ MANŽELSTVÍ A RODINY

Povaha manželských a rodinných vztahů	13
<i>Přírodní a společenská povaha manželství a rodiny 13 — Historická podmíněnost manželství a rodiny 15</i>	
Historické formy manželství a rodiny	16
<i>Společnost před vznikem manželství 16 — Nejstarší formy manželství 16 — Vznik individuální rodiny 17 — Monogamie 18 — Rodina v otrokářském společenském řádu 19 — Manželství a rodina ve feudální společnosti 20 — Monogamie v kapitalistickém společenském řádu 22 — Konkubínát 24 — Prostituce 25</i>	
Manželství a rodina v dějinách lidské kultury	25
<i>Manželství a rodina ve světovém názoru 25 — Manželství a rodina v umění 26</i>	
Z úvah klasiků o ženě a rodině	28

MODERNÍ RODINA

Vznik socialistické rodiny	35
Staré a nové v socialistické rodině	36
Životní úroveň a sociální diferenciacie	37
Úloha společenských spotřebních fondů	37
Zaměstnání žen a životní úroveň rodiny	39
<i>Postavení ženy v rodině a zaměstnání 39 — Rodina a domácnost 40 — Populační důsledky 41</i>	
Vzájemné vztahy muže a ženy	42
<i>Monogamie dnes a zítřka 43 — Jsou rozvody příznakem krize rodiny? 45 — Socialismus a rozvody 46 — Rozvody a děti 46</i>	
Problémy rodinné výchovy	46
<i>Nové rysy 47 — Rodinná a společenská výchova 47 — Klady a záporny 49</i>	

POHLAVNÍ ŽIVOT

Fyziologie pohlavního života	51
Mužské pohlavní ústrojí	52
<i>Mužské pohlavní žlázy 52 — Nadvarlata a chámovody 52 — Prostata a žlázy měchýřkové 52 — Mužský pohlavní úd 52 — Ejakulát 53</i>	
Ženské pohlavní ústrojí	
<i>Hrna 53 — Poštěvůček 54 — Velké stydké pysky 54 — Malé stydké pysky 54 — Panenská blána 54 — Pochva 54 — Děloha 54 — Vejcovod 55 — Vaječník 55</i>	
Pohlavní a psychická diferenciacie	56
<i>Druhotné pohlavní znaky 56 — Odlišnosti duševní 57</i>	

Menstruace	58
Vývoj pohlavních orgánů	59
<i>Poruchy ve vývoji pohlavních orgánů u chlapců 59 — Poruchy ve vývoji pohlavních orgánů u dívek 60 — Poruchy pohlavní diference 60</i>	
Pohlavní dospívání	61
<i>Chlapecké dospívání 61 — Dívčí dospívání 61 — Poruchy dospívání 62 — Význam dospívání pro rozvoj osobnosti 63</i>	
Pohlavní styk	63
<i>Sbližovací fáze 63 — Kopulační fáze 64 — Uvolňovací fáze 64 — Průběh u muže a ženy 64</i>	
Těhotenství	66
<i>Plodové obaly 67 — Délka a váha plodu 67 — Diagnóza těhotenství 68 — Růst a velikost dělohy v jednotlivých měsících těhotenství 69 — Výpočet termínu porodu 69 — Potrat 69 — Předčasný porod 70 — Mimoděložní těhotenství 71 — Těhotenství s více plody 71</i>	
Porod	72
<i>Průběh porodu 72 — První doba porodní 72 — Druhá doba porodní 73 — Třetí doba porodní 73 — Nepravidelnosti porodu 73 — Komplikace za porodu 75 — Bezbolestný porod 76</i>	
Šestinedělí	77
<i>Žměny na prsních žlázách 77 — Péče o šestinedělky 78 — Komplikace v šestinedělí 78</i>	
Neplodnost	80
<i>Neplodnost muže 80 — Neplodnost ženy 82</i>	
Pohlavní hygiena	
Pohlavní promiskuita	85
Pohlavní choroby	86
Nežádoucí otěhotnění	87
Antikoncepce	88

CITOVÉ VZTAHY MEZI MUŽEM A ŽENOU

Zamilovanost a láska	92
Volba partnera	94
Názorová a povahová shoda	95
Vhodný věk	96
Zdravotní stav	97
Předmanželské zkušenosti	98
Panensví	100
Předpoklady pro šťastné manželství	101
Tělesné soužití v manželství	104
Manželská nevěra	108
<i>Některé příčiny nevěry 108 — Důsledky nevěry 109 — Citové odizování 109</i>	
Poruchy v manželském soužití	110
<i>Nedostatečný pohlavní vývoj 110 — Funkční pohlavní poruchy 110 — Impotence 110 — Předčasný výron semene 111 — Frigidita 112 — Narušené vztahy 114 — Odchytky v zaměření pohlavního pudu 115</i>	

Rychlost a kvalita — požadavky na služby obyvatelstvu	524
Dobrou chuť — nejen u rodinného stolu	526
Jak je to se společným stolem dnes a jak to bude zítra	527
Závodní stravování a fakta kolem	529
<i>Zřizování závodních jídelen 529 — Účast na závodním stravování 530 — Ceny jídel 530 — Příprava jídel 530 — Pomocné hospodářství 530 — Stravovací komise 530</i>	
Péče závodů a odborových organizací — předpoklad pro pomoc ženám	531

NĚKTERÉ SPECIFICKÉ PRACOVNĚ PRÁVNÍ OTÁZKY

Na jakých zásadách spočívá zákoník práce	534
Jak vzniká pracovní poměr?	535
Jak se rozvazuje pracovní poměr?	536
<i>Dohoda 536 — Výpověď 536</i>	
Jak je tomu s pracovními posudky?	538
O pracovní době a jejím rozdělení	538
Dovolená na zotavenou	539
Náhrada mzdy při překážkách v práci	539
Zabezpečení při pracovní neschopnosti	539
Pracovní podmínky žen	540
<i>Povinnosti národních výborů a organizací 540 — Žákazy některých prací 540 — noční práce 540</i>	
Pracovní podmínky těhotných žen a matek	
<i>Převedení na jinou práci 541 — Pracovní cesty a přeložení 541 — Rozvázání pracovního poměru a úprava pracovní doby 541 — Mateřská dovolená 542 — Přestávky ke kojení 542</i>	
Zákon o zvýšení péče o těhotné ženy a matky	543
Poskytování peněžní pomoci v mateřství	543
Nemocenské pojištění	545
<i>Věcné dávky 545 — Peněžité dávky 546 — Podpora při narození dítěte 547 — Pohřebné 547 — Podpora při ošetřování člena rodiny 548 — Nemocenské pojištění zemědělců 548 — Přídavky na děti 548</i>	
Změny v nemocenském pojištění	550
Sociální zabezpečení	551
<i>Hlavní zásady nové úpravy 552 — Druhy dávek důchodového zabezpečení 552 — Pracovní kategorie 543 — Doba zaměstnání 553 — Starobní důchod 553 — Poměrný starobní důchod 554 — Výše starobního důchodu 554 — Invalidní důchod 555 — Vdovský důchod 556 — Sirotčí důchod 557 — Důchod manželky 557 — Osobní důchod 557 — Sociální důchod 558 — Výchovné k důchodům 558 — Zvýšení důchodu a výchovného pro bezmocnost 558 — Zvláštní daň z důchodu 558 — Sociální zabezpečení družstevních rolníků 559</i>	

ŽENA A VEŘEJNÁ ČINNOST

Rovnoprávnost žen je výsledkem dlouholetých bojů 561

Ženy v orgánech státní moci 564

Poslankyně a aktivistky národních výborů 564 — Výbory žen jsou nejlepší školou pro veřejné funkce 565 — Poslankyně Národního shromáždění a Slovenské národní rady 566 — Ženy a lidové soudnictví 567

Podíl žen na práci Národní fronty 568

V Revolučním odborovém hnutí 568 — V Československém svazu mládeže 570 — Ve Svazu československo-sovětského přátelství 570 — V Československém červeném kříži 570 — Ve Svazu protifašistických bojovníků 571 — Ve Svazu tělesné výchovy a sportu 571 — V družstevním hnutí 571 — Ve Svazu pro spolupráci s armádou 571 — V Československém svazu požární ochrany 572

Výbor československých žen 572

MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ŽEN

Mezinárodní demokratická federace žen — MDFŽ 577

Vznik a cíle MDFŽ 577 — Kongresy svolávané Mezinárodní demokratickou federací žen 578

Mezinárodní akce podporované nebo organizované MDFŽ 580

Práce Mezinárodní demokratické federace žen v OSN 582

Orgány Mezinárodní demokratické federace žen 583

Spolupráce Výboru československých žen s MDFŽ 583

Největší členské organizace MDFŽ v Evropě 584

Výbor sovětských žen 585 — Svaz francouzských žen 585 — Svaz italských žen 586 — Demokratická liga finských žen 586 — Svaz demokratických žen Rakouska 587 — Demokratický svaz žen Německa 587

Největší členské organizace MDFŽ v Asii a Africe 588

Národní federace žen Čínské lidové republiky 589 — Hnutí indonéských žen 590 — Národní federace indických žen 590 — Federace japonských žen na obranu lidských práv 591 — Demokratická organizace iránských žen 591 — Liga iráckých demokratických žen 591 — Liga za práva libanonských žen 592 — Národní svaz tuniských žen 592 — Federace súdánských žen 593 — Svaz nigérijských žen 593 — Demokratická federace jihoafrických žen 594

Pokrokové hnutí žen v Severní Americe 594

Svaz demokratických mexických žen 594 — Kongres kanadských žen 594 — Ženy bojují za mír 594

Největší členské organizace MDFŽ v Latinské Americe 595

Demokratická federace kubánských žen 596 — Federace kubánských žen 596 — Svaz argentinských žen 597

Členské organizace MDFŽ v Austrálii a na Novém Zélandě 598

Svaz australských žen 598 — Svaz žen Aucklandu 598

PŘEDMLUVA

**I. MANŽELSTVÍ
A RODINA**

**VÝVOJ MANŽELSTVÍ
A RODINY**

Povaha manželských a rodinných vztahů	13
Historické formy manželství a rodiny	16
Manželství a rodina v dějinách lidské kultury	25
Z úvah klasiků o ženě a rodině	28

MODERNÍ RODINA

Vznik socialistické rodiny	35
Staré a nové v socialistické rodině	36
Životní úroveň a sociální diferenciacie	37
Úloha společenských spotřebních fondů	37
Zaměstnání žen a životní úroveň rodiny	39
Vzájemné vztahy muže a ženy	42
Problémy rodinné výchovy	46

POHLAVNÍ ŽIVOT

Fyziologie pohlavního života

Mužské pohlavní ústrojí	52
Ženské pohlavní ústrojí	53
Pohlavní a psychická diferenciacie	56
Menstruace	58
Vývoj pohlavních orgánů	59
Pohlavní dospívání	61

Pohlavní styk	63
Těhotenství	66
Porod	72
Šestinedělí	77
Neplodnost	80

Pohlavní hygiena

Pohlavní promiskuita	86
Pohlavní choroby	86
Nežádoucí otěhotnění	88
Antikoncepce	88

**CITOVÉ VZTAHY
MEZI MUŽEM A ŽENOU**

Zamilovanost a láska	92
Volba partnera	94
Názorová a povahová shoda	95
Vhodný věk	96
Zdravotní stav	97
Předmanželské zkušenosti	98
Panensství	100
Předpoklady pro šťastné manželství	101
Tělesné soužití v manželství	104
Manželská nevěra	108
Poruchy v manželském soužití	110

**PRÁVNÍ ÚPRAVA
MANŽELSTVÍ A RODINY**

Vznik manželství	118
Vztahy mezi manžely	122
Práva a povinnosti rodičů	129
Účast společnosti při výkonu práv a povinností rodičů	138
Povinnosti dětí k rodině	140
Určení otcovství	140
Popření otcovství	143
Osvojení	145

Rozvod	148
Dědění majetku po manželovi	155
Tabulková příloha kap. Manželství a rodina	159

II. DĚTI V RODINĚ

VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ

Sexuální výchova	175
Mravní a citová výchova	176
Vliv celkového prostředí	176

MATKA A DÍTĚ

Vývoj dítěte

Předporodní vývoj dítěte	181
Růst dítěte	182
Období novorozenecké	184
Období kojenecké	186
Předškolní věk	190
Školní věk	191
Dospívání	192

Péče o dítě

Ošetřování novorozence	193
Péče o čistotu těla	195
Výživa dítěte	196
Oblek dítěte	209
Dětské bydlení	210
Pobyt na vzduchu	211
Tělesná výchova	212
Návod k domácím dechovým cvikům	214

VÝCHOVA DĚTÍ

O výchově dětí obecně

Vědecký základ výchovy	219
Zákonitosti vývoje	222
Zásady výchovy	224
Výchova rodinná	226
Výchova kolektivní	233

O výchově v jednotlivých vývojových stádiích

Novorozeneček	235
Kojenec	238
Batole	242
Předškolní věk	250
Školní věk mladší	257
Školní věk starší	262
Období raného mládí (adolescence)	266

III. O SPOLEČENSKÉ VÝCHOVĚ

Pracovní kolektiv	276
Rodina	283
Spoolečenské příležitosti	298
Kdekoli mezi lidmi	308

IV. ZDRAVÍ A KRÁSA

HYGIENA ŽENY

Hlavní zásady	319
-------------------------	-----

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Co je výživa	326
Fyziologie výživy	334
Trávení a vstřebávání potravy	338
Biologická hodnota potravin	341
Technologie výroby jídel	341
Hlavní zásady našeho jídelníčku	343
Denní rozvrh správné výživy	345
Úloha výživy v ochraně zdraví a při nemoci	348
Tabulky výživných hodnot potravin a jak se v nich vyznat	353

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Význam, cíl a prostředky tělesné výchovy	361
Zásady tělesné výchovy a sportů žen	362
Věkova hranice a vhodná tělesná výchova	367
Doplňkové sporty a nápravná cvičení	369
Léčebná tělesná výchova a tělesná výchova v mateřství	372

KOSMETICKÁ PÉČE

Hygiena všedního dne	379
Denní péče o pleť	382
Péče o vlasy	386
Vzhledové vady a možnosti jejich odstraňování	387
Dekorativní kosmetika	391
O základních přípravných péčích o pleť	392

OBLÉKÁNÍ A VKUS

Člověk dělá šaty	394
Funkce obleku	398
O výrobě a prodeji obleků	403
O vzniku a vlastnostech látek, z nichž se šijí obleky	406
Tkaní, pletení, stávkářství	411
Úloha barev v oblékání	414
Zakládání a doplňování šatníku	417
Dětský šatník	418
Móda, sloh oblékání a osobitost	419

V. SOUČASNÁ DOMÁCNOST A JEJÍ PROVOZ

Bytová výstavba	424
Byt	425
Zamezení zbytečné námahy a ztráty času	428
Pohoda v bytě	429
Nábytek	435
Bytové textilie	439
Květiny v bytě	441
Kuchyňské pracoviště	442
Stolování	451
Plastické hmoty	453
Hygienická zařízení	457
Údržba bytu. Praní	458
Rodinný rozpočet	464

VI. ŽENY V ZAMĚSTNÁNÍ A VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ

ŽENA V ZAMĚSTNÁNÍ

Cesta od útisku ke svobodě	471
Žena v buržoazní ČSR	473
Zaměstnaná žena dnes	478
Studium při zaměstnání	491
Žena v zemědělství	495
Perspektivy zaměstnaných žen	502
Klíč k zvýšení zaměstnanosti žen	513
Dětská zařízení — významná pomoc zaměstnaným matkám	517
Rychlost a kvalita — požadavky na služby obyvatelstva	524
Dobrou chuť — nejen u rodinného stolu	526

Jak je to se společným stolem dnes a jak to bude zítra	527
Závodní stravování a fakta kolem	529
Péče závodů a odborových organi- zací — předpoklad pro pomoc ženám	531

NĚKTERÉ SPECIFICKÉ PRACOVNĚ PRÁVNÍ OTÁZKY

Na jakých zásadách spočívá záko- ník práce	534
Jak vzniká pracovní poměr?	535
Jak se rozvažuje pracovní poměr? Jak je to s pracovními posudky?	536
O pracovní době a jejím rozdělení	538
Dovolená na zotavenou	539
Náhrada mzdy při překážkách v práci	539
Zabezpečení při pracovní neschop- nosti	539
Pracovní podmínky žen	540
Pracovní podmínky těhotných žen a matek	541
Zákon o zvýšení péče o těhotné ženy a matky	543
Nemocenské pojištění	545
Změny v nemocenském pojištění	550
Sociální zabezpečení	551

ŽENA A VEŘEJNÁ ČINNOST

Rovnoprávnost žen je výsledkem dlouholetých bojů	561
Ženy v orgánech státní moci	564
Podíl žen na práci Národní fronty	568
Výbor československých žen	572

MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ŽEN

Mezinárodní demokratická federa- ce žen — MDFŽ	577
Mezinárodní akce podporované nebo organizované MDFŽ	580
Práce Mezinárodní demokratické federace žen v OSN	582
Orgány Mezinárodní demokratické federace žen	583
Spolupráce Výboru českosloven- ských žen s MDFŽ	583
Největší členské organizace MDFŽ v Evropě	584
Největší členské organizace MDFŽ v Asii a Africe	588

Pokrokové hnutí žen v Severní Americe.	594
Největší členské organizace MDFŽ v Latinské Americe.	595

Členské organizace v Austrálii a v Novém Zélandu	598
REJSTŘÍK.	589

PRÁVNÍ ÚPRAVA MANŽELSTVÍ A RODINY

Vznik manželství

118

Žádost a doklady 118 — Kde se uzavírá manželství? 119 — Další podmínky k uzavření manželství 120 — Kdy neuznáváme platné manželství 120 — Dvojí manželství 121 — Nejblíže příbuzenství 121 — Nezletilost 121 — Duševní porucha 122

Vztahy mezi manžely

122

Žít spolu 122 — Být si věrni 123 — Vzájemně si pomáhat a vytvářet zdravé rodinné prostředí 123 — Společné rozhodování manželů 124 — Vzájemné zastupování manželů 124 — Vychovanci povinnost mezi manžely 124 — Nárok na výživné 124 — Výše výživného 125 — Kdy lze určené výživné změnit 125 — Bezpodílové spoluvlastnictví manželů 125 — Předmět bezpodílového spoluvlastnictví 126 — Co není předmětem bezpodílového spoluvlastnictví 127 — Vznik bezpodílového spoluvlastnictví 127 — Správa a užívání 127 — Ručení za dluhy jednoho manžela 128 — Zánik bezpodílového spoluvlastnictví 128 — Rozdělení společného majetku 128 — Společný byt 128 — Společné užívání pozemku 128

Práva a povinnosti rodičů

129

Obsah rodičovských práv a povinností 129 — Výchova dětí 129 — Výživné dětem 130 — Odvolání proti rozsudku o výživném 132 — Výkon rozhodnutí 133 — Trestní odpovědnost 134 — Změna poměrů 135 — Zálohování výživného 135 — Povinnost řídit jednání dětí 136 — Určení příjmení a jména dítěte 136 — Změna příjmení 137

Účast společnosti při výkonu práv a povinností rodičů

138

Omezení rodičovských práv 138 — Zbavení rodičovských práv 139 — Odnětí dítěte rodičům 139

Povinnosti dětí k rodině

140

Určení otcovství

140

Tři zákonné domněnky 140 — Příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce 142

Popření otcovství

143

Popření otcovství manželem matky dítěte 143 — Popření otcovství určeného souhlasným prohlášením rodičů 144 — Popření otcovství generálním prokurátorem 144

Osvojení

145

Osvojení zrušitelné 145 — Osvojení nezrušitelné 147

Rozvod

148

Rozvod podle dřívějších předpisů 148 — Rozvod podle zákona o rodině 149 — Výchova a výživa dítěte po rozvodu 151 — Styk s dítětem 152 — Změna příjmení rozvedeného manžela 152 — Zánik bezpodílového spoluvlastnictví 153 — Společné užívání pozemku po rozvodu 153 — Byt po rozvodu 153 — Příspěvek na výživu rozvedeného manžela 153

Dědění majetku po manželovi

155

Dědické právo pozůstalé manželky a dětí 155 — Odmítnutí dědictví 156 — Dědická nezpůsobilost 156 — Dědění ze zákona 156 — Dědění ze závěti 157 — Potvrzení dědictví 158

Tabulková příloha kapitoly Manželství a rodina

159

OBSAH

VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ

Sexuální výchova	175
Mravní a citová výchova	176
Vliv celkového prostředí	176

MATKA A DÍTĚ

Vývoj dítěte

Předporodní vývoj dítěte	181
---------------------------------	------------

Růst dítěte	182
--------------------	------------

Váha dítěte 182 — Délka dítěte 183

Období novorozenecké	184
-----------------------------	------------

Celková charakteristika 184 — Povrch těla 184 — Zduření mléčných žláz 185 — Svalstvo 185 — Oči a nos — 186 Dýchání a oběh krve 186 — Stolice a moč 186

Období kojenecké	186
-------------------------	------------

Celková charakteristika 186 — Kostra 186 — Nos a uši 187 — Páteř 187 — Nohy 187 — Břicho 187 — Dutina ústní 187 — Krční a nosní dutina 188 — Stolice 188 — Moč 189 — Uvolňování předkožky 189 — Měření teploty 189 — Vývoj obranných schopností proti infekcím 190

Předškolní věk	190
-----------------------	------------

Celková charakteristika 190 — Vývoj protiinfekční odolnosti 191

Školní věk	191
-------------------	------------

Celková charakteristika 191 — Infekční onemocnění 191

Dospívání	192
------------------	------------

Celková charakteristika 192 — Znaký pohlavního dospívání 192 — Celkové změny 192 — Protiinfekční odolnost 192

Péče o dítě

Ošetřování novorozence	193
-------------------------------	------------

Novorozenecké oddělení 193 — Ošetření po porodu 193 — Koupání a ošetření pupečnicku 194 — Odchod domů 194 — Dítě nedonošené 194

Péče o čistotu těla	195
----------------------------	------------

Výživa dítěte	196
----------------------	------------

Celková spotřeba živých látek 196 — Výživa přirozená 200 — Kojení 201 — Přikrmování a odstavování 203 — Hygiena kojící ženy 204 — Umělá výživa 204 — Postup umělé výživy 206 — Výživa do dvou let 207 — Výživa po druhém roce 208

Oblek dítěte	209
---------------------	------------

Dětské bydlení	210
-----------------------	------------

Pobyt na vzduchu	211
Tělesná výchova	212

V Ý C H O V A D Ě T Í

O výchově dětí obecně

Vědecký základ výchovy	219
-------------------------------	------------

Význam psychologie 219 — Jednota organismu 220 — Fyziologický mechanismus psychické činnosti 220 — Návyky a zlozvyky 221

Zákonitosti vývoje	222
---------------------------	------------

Růst a učení 222 — Vývojová stadia 222 — Uplatnění schopností 223 — Společenský vývoj 223 — Vzájemná souvislost vývojových složek 223

Zásady výchovy	224
-----------------------	------------

Příklad 223 — Jednotnost, důslednost 224 — Požadavky přiměřené věku 225 — Citový doprovod 225 — Prostředí 225

Výchova rodinná	226
------------------------	------------

Význam rodiny ve výchově 226 — Spolupráce rodičů 226 — Funkce matky 227 — Funkce otce 229 — Funkce babičky 230 — Funkce sourozenců 230 — Výchova v neúplných a rozvrácených rodinách 231

Výchova kolektivní	233
---------------------------	------------

Organizace kolektivních zařízení 233 — Denní kolektivní zařízení 233 — Celodenní kolektivní zařízení 234 — Trvalá dětská zařízení 234 — Optimální podmínky výchovy 234

O výchově v jednotlivých vývojových stadiích

Novorozenec	235
--------------------	------------

Celková charakteristika 235 — Schopnosti novorozence 236 — Životospráva novorozence 236 — Péče rovná se výchova 237

Kojenec	238
----------------	------------

Vývoj schopností 238 — Životospráva a návyky 239 — Zaměstnání, hra, hračky 240 — Sociální vztahy a citový život 241

Batole	242
---------------	------------

Celková charakteristika 242 — Vývoj schopností 242 — Životospráva a návyky 245 — Hra a zaměstnání 246 — Sociální vztahy a city 247 — Kázeň 249 — Tresty 249

Předškolní věk	250
-----------------------	------------

Celková charakteristika 250 — Rozvoj schopností 250 — Životospráva 252 — Hra a zaměstnání 253 — City a charakter 254 — Příprava na školu 256

Školní věk mladší	257
--------------------------	------------

Celková charakteristika 257 — Vývoj schopností 258 — Škola a učení 259 — Mimoškolní zaměstnání a organizace volného času 259 — Sociální vztahy 260 — Citový život 261 — Vůle, kázeň, sebekázeň 262

Školní věk starší	262
--------------------------	------------

Celková charakteristika 262 — Rozvoj schopností 263 — Škola a učení 264 — Mimoškolní zaměstnání a zájmy 264 — Sociální a citový život 265 — Vůle, charakter, kázeň 265

Období raného mládí (adolescence)	266
--	------------

Celková charakteristika 266 — Schopnosti 267 — Zájmy 268 — Sociální a citový život 269 — Charakter, vůle, sebekázeň 271 — Vedení mladých lidí 272

OBSAH

SPOLEČENSKÁ VÝCHOVA

Pracovní kolektiv 276

Ohleduplnost ke spolupracovníkům 277 — *Takt* 277 — *Kritika* 278 — *Chování představeného* 279 — *Chování podřízených vůči nadřízenému* 280 — *Chování podřízených vůči nadřízené ženě* 281 — *Kolegové mezi sebou* 281 — *Tykání* 282 — *Oblékání do zaměstnání* 282 — *Přijetí do zaměstnání* 283

Rodina 283

Kulturní vztahy mezi manžely 284 — *Žárlivost* 284 — *Nevěra* 285 — *Rozvod* 285 — *Děti* 286 — *Jak se chováte doma?* 287 — *Ranní úprava* 287 — *Snídaně* 288 — *Po návratu z práce domů* 288 — *Práce v domácnosti* 288 — *Odpočinek* 289 — *Před spaním* 290 — *Chování u stolu* 290 — *Prostírání stolu* 293 — *Svatba* 294 — *Narození dítěte* 295 — *Společenská výchova dětí* 296 — *Úmrtí* 298

Společenské příležitosti 298

Vzorný hostitel 298 — *Vzorný host* 301 — *Divadlo* 303 — *Na koncertě* 304 — *V kině* 304 — *Ve vinárně* 304 — *Společenský tanec* 305 — *Společenská pravidla při tanci* 306 — *Karneval* 308

Kdekoli mezi lidmi 308

V domě 308 — *Na ulici* 309 — *V obchodech* 310 — *V tramvaji* 310 — *Ve vlaku* 311 — *V letadle* 311 — *Na rekreaci* 312 — *Oslovování* 312

OBSAH

HYGIENA ŽENY

- Hlavní zásady** 319
Správná výživa 319 — *Tělesný pohyb* 319 — *Osobní hygiena a oblékání* 320 — *Hygiena za menstruace* 321 — *Vlivy prostředí* 322 — *Hygiena těhotné ženy* 322

ZDRAVÁ VÝŽIVA

- Co je výživa** 326
Výživa 326 — *Potrava* 326 — *Živina* 327 — *Ferment (enzym)* 327 — *Bilkoviny* 327 — *Tuky* 329 — *Uhlovodany* 330 — *Minerální soli* 330 — *Vitamíny* 331

- Fyziologie výživy** 334
Fyziologické základy 334 — *Stavba tkání* 334 — *Potřeba energie* 334 — *Zásoby* 335 — *Vnitřní prostředí* 335 — *Přeměna látková* 335 — *Tvorba energie* 336 — *Hlad a chuť* 337 — *Diferencovaná potřeba živin* 337

- Trávení a vstřebávání potravy** 338

- Biologická hodnota potravin** 341

- Technologie výroby jídel** 341

- Jak správně postupovat* 341 — *Hygienická ochrana potravin* 343

- Hlavní zásady našeho jídelníčku** 343

- Pestrá strava* 343 — *Výživová rovnováha* 344 — *Biologická hodnota výživy* 344 — *Čtyři zásady správného jídelníčku* 344

- Denní rozvrh správné výživy** 345

- Snídaně* 345 — *Dopolední přestávka* 345 — *Oběd* 345 — *Odpolední přesnídávka* 346 — *Večeře* 346 — *Stolování a nápoje* 347 — *Jídlo v pravý čas* 348

- Úloha výživy v ochraně zdraví a při nemoci** 348

- Výživové nedostatky* 349 — *Výživa a nemoce* 350 — *Nemoci cévní* 350 — *Nemoci kostí* 350 — *Chudokrevnost* 351 — *Otylost* 351 — *Arterioskleróza* 352

- Tabulky výživných hodnot potravin a jak se v nich vyznat** 353

TĚLESNÁ VÝCHOVA

- Význam, cíl a prostředky tělesné výchovy** 361

- Zásady tělesné výchovy a sportů žen** 362

- Anatomické zvláštnosti ženy* 362 — *Fyziologické zvláštnosti ženy* 363 — *Funkční rozdíly v různých životních obdobích* 363 — *Výhodné vlastnosti žen* 366 — *Nevýhodné vlastnosti žen* 366 — *Závěry pro tělesnou výchovu žen* 367

- Věková hranice a vhodná tělesná výchova** 367

- Tělesná výchova dospívajících dívek* 367 — *Tělesná výchova dospělých žen* 368 — *Tělesná výchova žen starších a v přechodu* 368

Doplňkové sporty a nápravná cvičení	369
<i>Úloha doplňkových sportů a cvičení 369 — Cvičky pro zaměstnané vstojе 370 — Cvičky pro zaměstnané vsedě 371</i>	
Léčebná tělesná výchova a tělesná výchova v mateřství	372
<i>Cvičení v těhotenství 372 — Cvičení v šestineděli 373</i>	

KOSMETICKÁ PÉČE

Hygiena všedního dne	379
<i>Čištění kůže 380 — Čištění zubů 380 — Ruce 380 — Nehty 381 — Dolní končetiny 382</i>	
Denní péče o pleť	382
<i>Kosmeticky dokonalá pleť 383 — Mastná pleť 383 — Suchá pleť 384 — Smišená pleť 385 — Přecitlivělá pleť 386</i>	
Péče o vlasy	386
Vzhledové vady a možnosti jejich odstraňování	387
<i>Stárnutí 388 — Mazotok 388 — Trudovina (akne) 389 — Růžovka 389 — Nadměrný růst chloupků 389 — Pihy 390 — Jaterní nebo těhotenské skvrny 390 — Vitiligo 390 — Mateřská znaménka 390 — Bradavice 391 — Rozšířené cévky 391 — Milia 391 — Xanthelasma 391 — Tetováže 391 — Jizvy 391 —</i>	
Dekorativní kosmetika	391
O základních přípravcích péče o pleť	392

OBLÉKÁNÍ A VKUS

Člověk dělá šaty	394
Funkce obleku	398
<i>Klimatická funkce 399 — Úkonná funkce 400 — Hygienická funkce 401 — Estetická funkce 401 — Erotická funkce 402 — Výrobní funkce 402</i>	
O výrobě a prodeji obleků	403
<i>Mezinárodní kongresy módy 404 — Průmyslová výroba 404 — Ruční výroba 405</i>	
O vzniku a vlastnostech látek, z nichž se šijí obleky	406
<i>Textilní vlákno 406 — Bavlna 406 — Len 406 — Ovčí vlna 407 — Mykané příže 407 — Česané příže 407 — Přirodní hedvábi 407 — Umělá neboli chemická vlákna 408 — Viskóзовé hedvábi 408 — Stříž 408 — Acetátové hedvábi 409 — Vlákna z bílkovin 410 — Syntetická vlákna 410 — Polyamidová vlákna 410 — Polyesterová vlákna 410 — Akrylová vlákna 411 — Syntetické kožešiny 411 — Směsi vláken 411</i>	
Tkaní, pletení, stávkařství	411
<i>Tkaní 411 — Pletené výrobky 413 — Stávkařství 414</i>	
Úloha barev v oblékání	414
<i>Přirodní a syntetická barviva 414 — Kombinování barev 416 — Neutrální, pestré a pastelové barvy 416 — Tepelný význam barev 416 — Teplé a studené barvy 417 — Michání barev 417 — Psychologické působení barev 417 — Symbolika barev 417</i>	
Zakládání a doplňování šatníku	417
Dětský šatník	418
Móda, sloh oblékání a osobitost	419

OBSAH

SOUČASNÁ DOMÁCNOST A JEJÍ PROVOZ

Bytová výstavba	424
Byt	425
<i>Funkce bytu 425 — Příslušenství 426 — Obytné místnosti 427</i>	
Zamezení zbytečné námahy a ztráty času	428
<i>Účelný výběr předmětů 428 — Účelné postupy a vhodné pracovní pomůcky 428 — Vhodné pracovní zařízení a nářadí 428 — Pracovní organizace 428</i>	
Pohoda v bytě	429
<i>Estetika v bytě 428 — Osvětlení 431 — Vytápění 432 — větrání 434</i>	
Nábytek	435
<i>Jídelní skupina 435 — Odpočivná křesla 436 — Lůžka 437 — Pracovní zařízení 437 — Úložná zařízení 437 — Dětský nábytek 438 — Odkladní a pomocné stolky a police 438</i>	
Bytové textilie	439
<i>Koberce 439 — Záclony a závěsy 440 — Potahové látky 440</i>	
Květiny v bytě	441
Kuchyňské pracoviště	442
<i>Pracovní zařízení 442 — Tepelné spotřebiče 444 — Plymové spotřebiče 445 — Elektrické spotřebiče 447 — Spíže, spížní skříně 449 — Chladničky 449 — Nádobi na vaření 450 — Kuchyňské nářadí 451</i>	
Stolování	451
<i>Stolní nádobí 452 — Příbory 453</i>	
Plastické hmoty	453
<i>Termosety 453 — Termoplasty 455</i>	
Hygienická zařízení	457
Údržba bytu. Praní	458
<i>Organizace úklidu 458 — Úklidové pomůcky a nářadí 459 — Chemické prostředky úklidové 460 — Využití úložných prostorů 461 — Ukládání oděvů 460 — Praní 561 — Chemické prací prostředky 463 — Elektrické prací stroje 463</i>	
Rodinný rozpočet	464

OBSAH

ŽENA V ZAMĚSTNÁNÍ

Cesta od útisku ke svobodě 471
Kořeny ženina útisku 471 — Snahy o emancipaci 472 — Marxistické pojetí ženské otázky 472

Žena v buržoazní ČSR 473
Formální rovnoprávnost 473 — Vydělečně činné ženy 474 — Ženina práva v rodině 475 — Žena v pracovním právu 475 — Žena a politika 476 — Poměr fašismu k ženě 477

Zaměstnaná žena dnes 478
Ekonomická aktivita žen 478 — Důvody zaměstnanosti žen 481 — Výsledky průzkumu 482 — Uplatnění žen na pracovištích 483 — Mzdy, platy a příjmy 485 — Kvalifikace žen 486 — Ženy na vedoucích místech 488 — Více pozornosti pracující ženě! 489 — Vztah kvalifikace a příjmů 490

Studium při zaměstnání 491
Podmínky studia 491 — Střední školy pro pracující 492 — Odborné a střední odborné školy 492 — Podnikové technické školy a podnikové instituty 492 — Zvláštní kursy 493 — Formy studia při zaměstnání 493 — Vysoké školy 493 — Pracovní úlevy a sociální zabezpečení 494 — Pomoc studujícím 494

Žena v zemědělství 495
Žena a kolektivizace 495 — Počet a věková struktura žen 496 — Ženy ve funkcích 497 — Kvalifikace zemědělských žen 498 — Ocenění ženiny práce 499 — Pomoc družstev 499 — Žena a zemědělská technika 500

Perspektivy zaměstnaných žen 502

Klíč ke zvýšení zaměstnanosti žen 513
Časový rozvrh zaměstnané ženy 514 — Podmínky k osvobození od domácí práce 515

Dětská zařízení — významná pomoc zaměstnaným matkám 517
Jesle a jejich druhy 518 — Zásady provozu v jeslích 520 — Příplatky rodičů na děti v jeslích 520 — Mateřské školy a jejich druhy 521 — Zásady provozu v mateřských školách 522 — Příplatky rodičů na děti v mateřských školách 522 — Školní družiny, jejich zřízení, provoz a přijímání žáků 522 — Školní kluby a jejich náplň 523 — Školní jídelny a stravování dětí 523